

DE OORSPRONG VAN DE DELFLANDSE VAN DER KOOIJ-EN, DE A-TAK

Eind april 2025 ontving het bestuur een mail van Piet van der Kooij. Hieronder staat een deel van wat hij schreef:

'ik ben Piet van der Kooij (A.XIV 088.03.03), al van het begin van de familiestichting zeer belangstellend donateur en in de beginjaren van de stichting zelfs enige tijd lid van het bestuur. Ik heb toen meegewerkt bij zo'n grote familiebijeenkomst in Maasland, waar zelfs in een grote tentoonstelling m.b.t. de Van der Kooij-en te zien was.

In de laatste Eendenkooi las ik tot mijn grote vreugde dat het bestuur weer denkt aan de uitgave van een bijgewerkte Genealogieën Van der Kooij.

Sinds de laatste vijfjaarlijkse bijeenkomst van de stichting in Schipluiden (in 2018) denken we te weten dat de oorsprong van de Delflandse Van der Kooij-en gezocht moet worden in het midden van de 13e eeuw bij leden van het geslacht Van den Woude. Enige jaren geleden heb ik in een drietal artikelen voor de Eendenkooi hiervoor aandacht gevraagd.

Bij die gelegenheid heb ik ook het vorige bestuur gevraagd nader onderzoek te (laten) doen naar onze voorouders tussen 1250 en ca. 1450. Ik zou het een enorm gemis vinden wanneer er voor een volgende Genealogieën Van der Kooij geen aandacht werd besteed aan genoemde periode in de middeleeuwen. Omstreeks 1700 werd door een Van der Kooij ons nu erkende familiewapen gebezigd. Hij die toen leefde en werkte, leefde een stuk dichterbij ons aller voorgeslacht dan wij nu. Hij wist waarschijnlijk ook beter dan wij nu, waar hij vandaan kwam en dat Van den Woudes en Van Alkemade's daarvan deel uitmaakten'. Tot zover een deel van Piets mail.

Piet van der Kooij pleit ervoor in een volgende uitgave van de Genealogieën aandacht te schenken aan de oorsprong van de Delflandse Van der Kooij-en, de A-tak. In ons jubileumboek dat vorig jaar verscheen benoemen we Pleun Michielsz als 'Brugvader' van de Delflandse Van der Kooij-en en gaan we niet verder terug dan de 16e eeuw.

Op onze website vindt u 3 artikelen 'Terug in de tijd en weer naar nu' die Piet van der Kooij over dit onderwerp schreef in Eendenkooien in 2022 en 2023 (<https://stichtingvanderkooij.nl/>).

Lees nu van Piet van der Kooij het vierde en laatste artikel in de reeks 'Terug in de tijd en weer naar nu'.

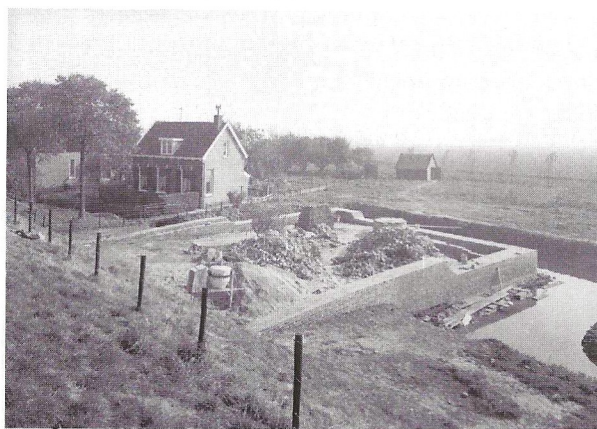
TERUG IN DE TIJD EN WEER NAAR NU - IV

Om te beginnen: ik ben geen historicus en ook geen genealoog. Bij het schrijven van mijn drie eerdere artikelen (redactie: zie onze website <https://stichtingvanderkooij.nl/>) heb ik mij gebaseerd op een aantal boeken van bekende schrijvers, op het raadplegen van internet en op mijn bezoeken aan de Oudheidkamer in Ridderkerk en aan Warmond. In de Oudheidkamer maakte ik kennis met een grote vitrine en een dikke archiefmap over het Huys te Woude, teksten verzameld door de journaliste Mevrouw Saay. Het is dus beslist niet zo geweest dat ik al die verhalen uit mijn duim gezogen heb. Ik wil ook niet beweren dat het allemaal echt zo gegaan is als ik beschreven heb.

In het middeleeuwse Holland waren twee adellijke geslachten met de naam Van den Woude, een Rijnlands en een Delflands geslacht. De Warmondse historicus Mathieu Fannee schrijft in zijn werk dat deze geslachten **niet** aan elkaar verwant waren.

De naam van de Rijnlandse Van den Woudes is afkomstig van een slot Ter Woude, dat gelegen was bij het verdwenen dorp Esselijkerwoude of Jacobswoude in de buurt van het huidige Woubrugge. De Heren van dit Woude werden later door huwelijk Heren van de Heerlijkheid Warmond. De achtereenvolgende Heren van Warmond en Woude vormden tot aan het begin van de zestiende eeuw een ware dynastie van ambachtsheren.

De Delflandse Van den Woudes ontleenden hun naam aan een ridderhofstad Woude op een deelgoed van het leen De Woerd bij Naaldwijk. De Heren Van de Woerd (moderne schrijfwijze) behoorden tot een aanzienlijk adellijk geslacht in het Westland met interessante huwelijkspartners uit de hoogste kringen van de toenmalige Hollandse adel.

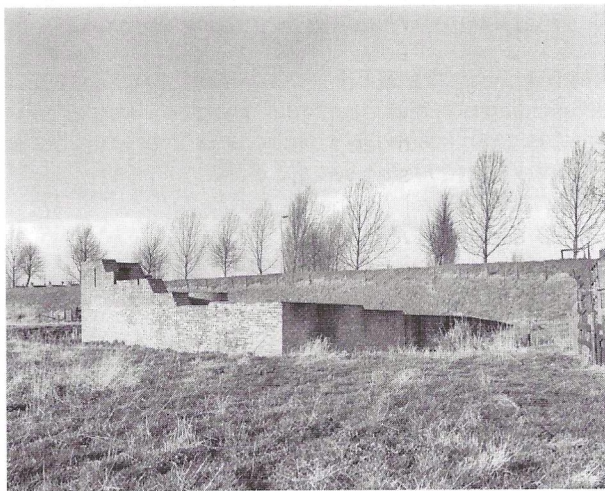
Opgravingen leggen de fundamenten bloot van wat ooit Huis te Woude geweest moet zijn - foto Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De naam De Woerd leeft nog steeds voort in Naaldwijk, o.a. in de naam van een bedrijventerrein en een huisartsenpraktijk. Op het middeleeuwse De Woerd stonden de kastelen Hoge- en Lagewoert.

Bij beide geslachten met de naam Van den Woude is niet aannemelijk dat in de naamgeving het ons bekende dorpje 't Woudt bepalend is geweest. Wel hebben daar in de dertiende eeuw vertegenwoordigers van beide geslachten rondgelopen, maar dat heeft o.a. te maken met het feit dat de Graven van Holland adellijke geslachten opriepen om mee te helpen het land in de omgeving van Delft weer droog te leggen.

De adel die hierbij meehielp, kreeg als beloning vaak ook grond in leen.

Onze oudst bekende voorvader Hughe van den Woude zou ca. 1250 geboren zijn op het Huys te Woude in de Riederwaard bij het huidige Ridderkerk/Slikkerveer. Uit mijn bronnen blijkt dat er een eerste Huys te Woude bestaan heeft, een rond kasteel met een middellijn van ca. 17 meter op nog niet bedijkte grond bij de rivier Merwede. Dit kasteel is kennelijk opgegeven om later in de veertiende eeuw een nieuw rechthoekig kasteel wat verder van de rivier af te bouwen. De restanten van het eerste Huys te Woude waren volgens bronnen uit de zestiende eeuw bij laagwater van de Merwede nog steeds te zien.

De funderingen gezien vanaf de andere kant - foto Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De eerste Heren van het Riederwaardse Woude waren overigens aanvankelijk leenmannen van de Graven van Blois, die resideerden in Gouda en Schoonhoven. De latere Heren van Woude in de veertiende eeuw waren leenman van de Graven van Holland. Het tweede Huys te Woude is niet of nauwelijks bewoond door onze voorvaderen. Het kasteel was nog lang niet afgebouwd en de bouw werd verstoord door overstromingen in dat gebied.

In 1421 verdween het in 1418 verwoeste, nog lang niet voltooide huys onder een dikke laag rivierklei bij de St. Elisabethsvloed. Uit de opgraving van het kasteeltje, eind jaren zestig van de vorige eeuw, blijkt dat er hoofdzakelijk gebruiksgoed van de bouwvakkers is gevonden.

In het begin van de zeventiende eeuw werden leden van het Dordtse regentengeslacht Muys van Holy Heren van de Heerlijkheid Woude in de Riederwaard, die inmiddels al een paar eeuwen bedijkt was met o.a. de Ringdijk, gelegd over het voorste gedeelte van de restanten van het tweede Huys te Woude.

Voorgangers van de Muys van Holy's bouwden een ronde stenen duiventoren als herinnering aan de twee verdwenen kastelen. Die toren is te zien op oude kaarten van het gebied maar heeft niet heel lang daar gestaan.

In het begin van de zeventiende eeuw bouwden de Muys van Holy's een derde Huys te Woude, ditmaal in de vorm van een grote, statige boerderij. Dit prachtige gebouw met monumentenstatus bestaat nog steeds.

Wel doet zich iets merkwaardigs voor bij het Woude van de Muys van Holy's. Zij hanteerden voor hun heerlijkheid het wapen van de veertiende eeuwse en latere Heren van Warmond. Ik heb nergens verwantschap kunnen vinden tussen de Warmondse Heren en de latere bezitters van Woude in de Riederwaard. Het Warmondse wapen was waarschijnlijk te zien op een enorme grafzerk op het hoogkoor van de Grote Kerk van Dordrecht. Op die zerk is nu alleen nog het wapenschild met daaronder de naam Woude te zien.

Het Warmondse wapen is nog steeds te zien op een grafmonument in de oude kerk van het voormalige dorp Kethel bij Schiedam, omdat de Muys van Holy's ook Heer van Kethel en Spaland waren. Dit Warmondse wapen staat vermeld in de uitgave "Zuid-Holland" van Van Eyk uit 1628. Het zou mij niet verbazen als hier per ongeluk of juist bewust gebruik is gemaakt van het verkeerde wapen. Volgens mij hoort bij ons Woude het wapen met de drie zilveren rozen op de rode achtergrond.

Natuurlijk bestonden er onder de middeleeuwse adel in Holland rangen en standen. Waar de Delflandse Van den Woudes precies te plaatsen waren, is moeilijk te achterhalen. Ik geloof echter niet dat zij helemaal onderaan bungelden. Ik durf dit te zeggen als ik kijk naar de adellijke geslachten met wie zij huwelijksrelaties aangingen.

Bekijk je het parenteel van de Van den Woudes uit de middeleeuwen, dan kom je daar namen van hoge adellijke geslachten tegen. Om dicht bij onze voorouders te blijven, de zoon van Hughe de Oude trad zeer waarschijnlijk in het huwelijk met een dochter van Arend I van Duivenvoorde. Deze Van Duivenvoorde was een Van Wassenaar, het oudst met naam en toenaam bekende adellijke geslacht van het gewest Holland.

De kleinzoon van Hughe de Oude trad in het huwelijk met Geertruijt Pouwelsdr. van Alkemade en het geslacht Van Alkemade was verwant aan het oude grafelijk geslacht van Holland. Het wapen van de Van Alkemade's is, weliswaar met andere kleuren, te zien in het bovenste rechter gedeelte van het wapen van de Delflandse Familie Van der Kooij. Ook later kom je bij Delflandse Van den Woude's bekende namen tegen. Een Willem van den Woude, degene die 1371 met de bouw van het tweede Huys te Woude begon, was bevriend met een Van Duivenvoorde, lid van de Raad van de Graaf van Holland.

Toen de laatste Heer van Woude met de naam Van den Woude, aan het einde van de veertiende eeuw zonder erfgenamen overleed, ging de heerlijkheid over naar

FAMILIEWAPEN OP WITTE TEGEL

Van de familie Leeuwenburgh uit Krabbendijke kregen we een familiewapen op witte tegel aangeboden.

Onderschrift onder het wapen luidt ofwel E. ofwel F. van der Kooij.
Wie heeft interesse?

Graag sturen we het naar u op tegen vergoeding van de verzendkosten.

zoons van twee zusters, die getrouwd waren met een lid van het geslacht Van Minden of Mijnden (is Van Amstel) en met een lid van het geslacht Van Brakel. Later wordt Woude weer een geheel en komt het in handen van Beatrijs van Mijnden, getrouwd met een Van Zuylen van Nijvelt.

Zoeken op internet levert soms ook heel wat vraagtekens op, vraagtekens die om nader onderzoek smeken. Zo vind ik op internet dat de in 1285 geboren zoon van Hughe de Oude Hughe Van Woude **van der Kooij** genoemd wordt, getrouwd met de ons bekende Arentsdr. Van Duivenvoorde. Dit echtpaar krijgt een zoon, die op internet Arent Hughes Van der Kooij genoemd wordt.

En deze Arent Hughes trouwt dan met Geertruijt Van Alkemade.

Ik heb altijd begrepen dat onze achternaam Van der Kooij voor het eerst aantoonbaar vermeld werd in het testament van Pleun Michielsz. die op 28 oktober 1644 in Delft in het huis van zijn schoonzoon Pieter Maertens van Ruyven aan de Brabantsche Turfmarkt overleed. De genealogen die dit op internet opgeschreven hebben - overigens bij stambomen van andere families - geven hiermee misschien aan dat onze genoemde voorouders in latere generaties Van der Kooij-en werden. Ik zou graag willen weten hoe het zit. Genoeg nu over het verleden en wat daarvan waar of niet waar is. Terug naar het NU.

Hoe toepasselijk zou het zijn wanneer het Bestuur van de stichting een historicus/genealoog zou vragen eens goed te gaan kijken naar alles wat er over onze oudst bekende voorouders beweerd wordt.

Piet van der Kooij, A.XIV 088.03.03

